

Fil. dr Eric Hedqvist
Korhoppsgatan 30
120 65 STOCKHOLM
08-6611511

YTTRANDE
2016-03-01

1(2)

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2015:89 Ny museipolitik

(dnr 2015/02515)

Sammanfattning

Förslagen om en museilag och en museimyndighet är välkomna och tillstyrks varmt. Så som förslaget är utformat kommer emellertid inte alla statliga och övriga offentliga samlingar av vetenskaplig betydelse att omfattas av museilagen. Detta är en uppenbar brist.

10.3 Slå fast museernas ställning i en lag

Utöver de skäl, som anförs av utredningen, ska läggas att en museilag är viktig för att förhindra oförsiktiga beslut med risk att leda till skada eller förlust av samlingar. Behovet av en museilag som garanterar samlingarnas fortbestånd har framhållits tidigare (Ingelög, T. 2013. *Skatter i vått och torrt. Biologiska samlingar i Sverige*. Artdatabanken, SLU, Uppsala, s. 346).

10.3.1 Lagen ska gälla det allmänna museiväsendet

Vissa för forskningen betydelsefulla naturhistoriska samlingar tillhör institutioner som inte har till uppgift att bedriva utställningsverksamhet, främst ett antal universitetsmuseer liksom även Sveriges Geologiska Undersökning (SGU). Dessa skulle med den föreslagna lydelsen inte komma att omfattas av lagen. Bland universitetens biologiska museer verkar det endast vara Evolutionsmuseet i Uppsala som visar utställningar (Ingelög, ss. 96-97, 16-25).

Den föreslagna lydelsen innebär att lagen inte kommer att gälla exempelvis det herbarium som tillhör Göteborgs universitet med dess omkring 1,7 miljoner samlingsposter, motsvarande ett långt större antal exemplar. Här ryms både svenska växter och sådana som insamlats vid vetenskapliga expeditioner utomlands. Verksamheten leds av en chef som biträds av tre intendenten. (www.gu.se)

SGU förvaltar samlingar bestående av 1,5 - 3 miljoner olika prover, fossil och borrhärdar som samlats in sedan verket grundades 1858 (www.sgu.se). Materialet som huvudsakligen kommer från Sverige, är oombärligt för forskningen om utdöda djur och växter såväl som jordens uppbyggnad, jordskorpan grundämnen och kemiska föreningar.

Att viktiga naturhistoriska samlingar trots högt vetenskapligt värde inte skulle lyda under den föreslagna museilagen innebär ett problem som utredningen olyckligtvis inte observerat.

Jag föreslår att som museum i lagens mening ska räknas både institutioner som visar utställningar och sådana institutioner som förvaltar vetenskapligt betydelsefulla samlingar.

10.5 Inrätta en myndighet för museifrågor

Ansvar för de naturhistoriska museerna är i Regeringskansliet uppdelat på olika departement, för Naturhistoriska riksmuseet Kulturdepartementet, för universitetsmuseerna Utbildningsdepartementet och för SGU Näringsdepartementet. En stor del av dessa museers verksamhet vetter mot naturvården och förvaltningen av biologisk mångfald som tillhör Miljödepartementets område.

Betecknande för det splittrade ansvaret är att den naturhistoriska museisektorn årligen måste tillföras bidrag om sammanlagt 15 - 20 miljoner kronor från Artdatabanken vid Sveriges lantbruksuniversitet (Prop. 2015/16:1, Utgiftsområde 23 3.1.24 1:4, s. 1004).

Behovet av en myndighet med specifik kompetens för museiområdet är mot denna bakgrund särskilt stort inom den naturhistoriska museisektorn.

Utredningens förslag om en myndighet för museer och utställningar är viktigt och välmotiverat.

ERIC HEDQVIST